

GYÓGY-ÍR

SZERKESZTI: LÉVAY GIZELLA, DR. DÉZSI CSABA ANDRÁS ■ 2006. FEBRUÁR 21.

NAPI MELLÉKLETEK

Szerda **LÉGYOTT**
Csütörtök **BIZALMASAN**
Péntek **DÉLMADÁR**
Szombat **SZIESZTA**
Hétfő **A DÉL SPORTJA,**
A PÉNZ BESZÉL

WWW.DELMAGYAR.HU

Mellékleteink
együttműködő partnere
az Invitel Rt.

invitel **KONTRA** csalóka tarifák

Nem éri meg
mást választani.
Új tarifacsomagok.
Egyenes beszéd.
invitel

info-vonal: 1288
www.invitel.hu

GYÓGYSZERKUTATÁSOK ÉS A SZEMÉLYRE SZABOTT GYÓGYULÁS

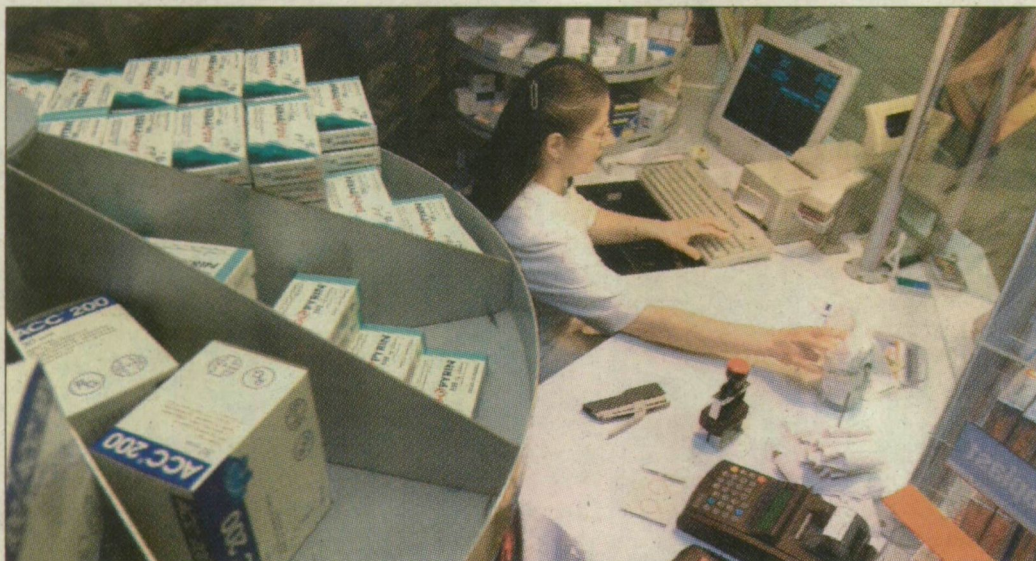
Álkulccsal az egészségért

Mindinkább a személyre szabott – s ami ezzel jár, mellékhatásmentes – gyógyszerek létrehozása felé fejlődik az orvostudomány. Nemsokára lehetővé válhat, hogy nem kell hosszasan kísérletezni gyógyszerek kórházi „beállításával”: egyetlen vérvétellel kideríthető, bizonyos gyógyszerekből mennyit igényel a beteg.

Egyénenként másképp reagál a szervezet a különböző hatóanyagokra. Ezért igényel időt a gyógyszerek kórházi „beállítása”: minden ember esetében külön-külön ki kell deríteni, mekkora az a mennyiség, ami megfelelő számára. Tehát ami nem annyira kevés, hogy hatástalan legyen, de nem is annyira sok, hogy mellékhatások is jelentkezzenek.

Káros mellékhatások

– A helyzet egyre javul: mind több, olyan gyógyszert sikerül kifejleszteni, aminek, személyre szabott alkalmazás esetén, nincs mellékhatása, vagy ha van is, nagyon kevés – mondja Falkay György professzor, a Szegedi Tudományegyetem Gyógyszerhatástani és Biofarmáciai Intézetének vezetője. Ma már például a korábbi „néma gyilkost”, a magasvérnyomás-betegséget nagyon jól lehet kezelni. Korábban csak olyan gyógyszerek álltak rendelkezésre a területen, amelyek a vérnyomást ugyan csökkentették, de iszonyatos mellékhatásai voltak. Másik példa: a koleszterinszint-csökkentésre nemrég új gyógyszeres családot kísérleteztek ki, mely egyetlen en-

Bizonyos véralvadást gátló gyógyszerek esetében máris meg tudják állapítani, mekkora adag szükséges a kezeléshez

ILLUSZTRÁCIÓ: TÉSİK ATTILA

zimet bénít, azt, amely különösen fontos szerepet játszik a koleszterin-létrehozásban; a szervezet működésébe tehát másutt nem avatkozik bele. A korábban használt koleszterinszint-csökkentők beavatkoztak, s mellékhatásként súlyos gyomor-bélproblémákat okoztak. További példa: a krónikus ízületi gyulladás is kezelhető ma már mellékhatások nélkül; nemrég még csak olyan készítmény állt rendelkezésre, amely gyomor-fekélyt okozott. A betegnek ugyan csökkentek az ízületi gyulladásos tünetei, viszont közben kilyukadhatott a gyomra.

A tudomány útjai

A kutatások folynak tovább a szelektív, s egyénre szabotthoz közelítő terápiák kidolgozásáért. A szervezetben lévő, úgynevezett receptorok felfedezése rávilágított, miként is hatnak a gyógyszerek, és hogyan érhe-

tő el: egy-egy készítménynek lehetőleg csak egyféle hatása legyen, az, ami a gyógyuláshoz kell. A receptor olyan „zár”, amelyhez egy, szervezet termelte anyag a „kulcs”. Ha ebből az anyagból a szervezet keveset, vagy éppen túl sokat ter-

mel, „álkulccsal” kell helyettesíteni. Az álkulcs éppúgy nyitja a zárat, mint az igazi, vagy épp – ha az szükséges a gyógyuláshoz – elzárja az utat a kulcs elől. Gond akkor van, ha egymáshoz hasonló receptorok, „zárak” több szervben is föllelhetők.

Rákkutatás

A rák elleni védekezés során különösen fontos, hogy a hatóanyag csak a ráksejtekkel szemben fejtsen ki hatását, s az egészségeseket ne bántsa. Ezt nem könnyű elérni, a ráksejtek ugyanis a szervezet „saját sejtjei”, és a hatóanyag nem mindig tud különbséget tenni a rákos és nem rákos sejtek között – mondja Falkay professzor. De ma már létezik olyan szer, amely csak a ráksejtekben lévő, bizonyos fehérjét keresi, s csak arra hat. A gond az, hogy a ráksejt egy idő után olyan szállítófehérjét hozhat létre, mely eltávolítja a sejtbe került gyógyszert. Az egyetlen jelenleg épp e témakörben folyik kutatás, az SZBK-val együttműködve.

Másik lehetőség a rák elleni védekezésben: azt kell megakadályozni, hogy a szervezetben létrejussanak a ráksejtek táplálásához szükséges új erek. A kísérletek mindkét esetben azt igyekeznek elérni, hogy az egészséges sejtekre ne terjedjen ki a rák visszaszorítását célzó hatás – a szer a lehető legszelektívebb legyen.

Azaz főképp csak voltak: egyre szelektívebb, csak egy-egyféle receptorra ható gyógyszerek kerülnek forgalomba.

A humán genom, az emberi génkészlet történet feltérképezése is óriási lehetőségek elé állítja a kutatást. A jelenlegi gyógyszerkincs segítségével mintegy ötszázféle receptorra, enzimre, fehérjére lehet – az említett kulcs-álcukcs-zár modell segítségével – hatni. A humán genom program kiderítette, a DNS befolyásolta fehérjék száma legalább 60-70 ezer, s ha megfigyeljük, egy adott betegség mely fehérjék számának emelkedésével vagy csökkenésével jár, azt is tudni fogjuk, hogy milyen fehérjéket gátló vagy stimuláló gyógyszerrel kell fejleszteni – olyat, ami a többire nem hat.

Elég a vérvétel

A beteg – teljesen egyéni – reakciókészsége is megjósolható a gyógyszert lebontó enzim vizsgálatával – s nem kell hosszasan kísérletezni a gyógyszer beállításával, elég egy vérvétel. Ha az enzim az átlaghoz képest jobban vagy kevésbé bontja az adott szert, az eltérésnek megfelelően kell módosítani a hatóanyag-mennyiségen. Magyarországon – például éppen bizonyos véralvadást gátló gyógyszerek esetében – máris meg tudják állapítani ilyen módon, mekkora adag szükséges a kezeléshez, mi az a mennyiség, ami kellőképp gátolja a véralvadást – s így a vérrögképződést is –, viszont még nem vezet vérzésekhez. Ez már egyénre szabott, mellékhatásmentes terápia.

F. CS.

SZABÓ MAGDOLNA

Memóriaifitnessz

Az egészségre, fittsége vágyók új kedvence Amerikában a neurobik, azaz a memóriaaerobik, az agyfitnessz. A sajátos szellemi edzéssel a kis szürke sejteket dolgoztatják, az agy észlelési, reagálási képességeit erősítik.

A megszokottól való eltérés, a hagyományos helyett valami új, az emberi agyat „figyelmesebbé”, élénkebbé, könnyebben reagálhatóvá teszi, fejleszti a gondolkodási készséget. Az agykutatás eme felismerését, az új, megújabb, az eddigiektől eltérő ingerek bevetését alkalmazzák a legújabb fitnessztrend követői. A neurobik arra alapoz, hogy a szokásostól való eltéréssel, változtatásokkal az agy jobb féltekéjét is munkára serkentésük, az új mozdulatokra, illatokra, helyzetekre való reagálásra kényszerítéssel hatékonyabbá tegyék az agymunkát.

A neurobik hirdetői arra biztatnak, hogy „váratlanságokkal” edzzük agyunkat. A rutinná vált mozdulatsorokat változtassuk meg: például az ügyetlenebb kezünkkel fészülködünk, vagy abba fogjuk a teáscsészét. Próbáljunk elszakadni a vizualitástól, egyszerűbb tennivalókat végezzünk behunyt szemmel. Evés közben ne olvassunk újságot, ne tévézzünk, rádiózzunk, hanem koncentráljunk az ízekre. Behunyt szemmel, mélyen szívjunk be különféle illatokat. Néha vegyük le a hangot a tévéről, s nézzük úgy a filmet vagy a színházi közvetítést, „kitalálva”, mit mondanak a szereplők. Nézzünk olyan sportágak közvetítéseit, amiket nem ismerünk. Az idősebbek is bátran üljenek neki a számítógépes és videojátékoknak. A főzésnél a megszokott fűszerek mellé vállaljanak be új receptúrájú ételeket.

FOGPÓTLÁSOK
és
tömések a legolcsóbbaktól a legjobbbaig.
KAMATMENTES
RÉSZLETRE IS!
dr. Moldovay Géza fogszakorvos
Szeged, Vitéz u. 5.
Tel.: 30/9357-841

HAPPY DENT 2000
Fogorvosi rendelő
• Ultrahangos fogkő-eltávolítás
• Tömések és pótlások minden fajtája
• OPT (panoráma) és helyi fogröntgen
• Műgyöker-beültetés
• Profesionális fogfehérítés 1 óra alatt
Szeged, Bárka u. 1.
Rendelési idő:
hétfőn, szerdán 8.00–12.00.
kedden, csütörtökön 14.00–18.00 óráig.
Telefon: (62) 426-185
Ügyelet: (30) 945-1975

PRAXIS
DR. OCSKÓ MARICA
Reumatológus és fizioterápiás szakorvos, akupunktőr
BEMER 3000 (bio-elektro-mágneses energia reguláció) terápia
Rendel: Szeged, Bocskai u. 4. Hétfőn és csütörtökön 17–19 óráig
Tel. bejelentkezés: 62/324-398, 06-20/344-4567.

SZEMÉSZETI SZAKRENDELÉS
felnőtteknek, gyermekeknek.
• Számítógépes munkahelyen dolgozók kötelező vizsgálata
– tanúsítvánnyal –
intézmények részére, csoportos szűrővizsgálatoknál kedvezményrel!
• kontaktlencse-kipróbálási akció!
• szemüveggészítés rövid határidőre, garanciával
Kedvező árak, vásárlói kedvezmények, folyamatos akciók!
Szeged, Tisza L. krt. 75. • Tel.: 62/420-642

LÉZERES BŐRFIATALÍTÁS VISSZÉRKEZELÉS
és
EPILÁLÁS
tartós szőrtelenítő módszer
FORRÁS MAGÁNKLINIKA
PLASZTIKAI SEBÉSZET
Tel.: 62/431-899 • www.plasztika.net

LÉZERES TETOVÁLÁS-ELTÁVOLÍTÁS
kozmetikai és testtetoválás
BEVEZETŐ ÁRON!

GYÓGY-PALOTA
Szeged, Szent Ferenc u. 8. Tel./fax: 62/550-797
• Ultrahangvizsgálat
• Belgyógyászat-gastroenterológia
• Homeopátia
• Fül-orr-gégészet
• Sebészet
• Urológia
• Ortopédia
• Reumatológia – fizioterápia
• Masszázs (gyógy, svéd, kopóly), testszínergia
• Bőrgyógyászat, lézeres tartós szőrtelenítés
• Intimtorna
Dr. Kiss József
Dr. Farkas Mária
Dr. Hartai Tamás
Dr. Pécsék Mária
Dr. Kiss Attila
Dr. Mécs László
Dr. Szabó Endre
Teknős Zsuzsanna
Dr. Kuhnyár Agnes
VÉRVÉTELI LEHETŐSÉG MINDEN SZERDÁN 7–9 ÓRÁIG, BEUTALÓVAL!
Bejelentkezés a diszpécsernél 8–18 óráig: 62/550-797-es telefonszámon!